

PODNIKEJ. ALE DOBŘE

Bez zřetele na udržitelnost už dnes podnikat nejde. A čeští byznysmeni to nejen chápou, ale hlavně se podle toho stále víc zařizují. V tom, jak co nejlépe naplňovat cíle udržitelného rozvoje, jim od letošního roku pomáhá i nový ESG rating.

ZUZANA KRAJÍČKOVÁ, CEMS

Ještě před několika lety to pro leckterou společnost mohla být hlavně marketingová záležitost, dnes je to nutnost. Řeč je o ESG neboli odpovědném podnikání, které stojí na třech pilířích – Environmental (životní prostředí), Social (společnost) a Governance (správa & řízení společnosti) – a postupně se dostává do legislativních rámců jednotlivých států, ale i na nadnárodní úroveň. Koneckonců i Evropská komise už schválila pravidla pro nefinanční reporting, který bude vyžadovat od širokého spektra různých podniků.

Praxe ESG si tak stále intenzivněji razí cestu i do českého byznysového prostředí, a to jak z důvodu vnějšího tlaku ze stran investorů, bank či regulačních požadavků, tak i z ušlechtilějších pohnutek – vlastního zájmu o životní prostředí a společnost. A také z pragmatických důvodů – poslední turbulentní roky zvyšují tlak na udržitelnost podnikání z pohledu úspory energií, spotřeby vody či recyklace.

Jak ale změřit úspěšnost podnikání z jiného pohledu, než jsou právě finanční výsledky? To je ambice nové-

ho ESG ratingu, který vytvořil uznávaný mezinárodní program CEMS, který funguje v rámci pražské VŠE, pro Asociaci společenské odpovědnosti. ESG rating se letos stal součástí Cen SDGs, ocenění v udržitelnosti, které Asociace společenské odpovědnosti v Česku vyhlašuje od roku 2017 a jehož partnerem je i český Forbes. „Cílem ESG ratingu bylo pozitivně motivovat ke změně a být inspirací ve vykazování nefinančních informací nejen velkým firmám, ale také malým a středním podnikům či rodinným firmám. Víme, jak složité pro ně může být se v tak komplexním tématu udržitelnosti pohybovat,“ vysvětluje motivaci k vytvoření ratingu Lucie Mádlová, zakladatelka a ředitelka Asociace společenské odpovědnosti.

„ESG rating poskytuje firmě především nezávislý pohled a zhodnocení, jak si stojí v oblasti udržitelnosti, jak si vede v porovnání s konkurencí. V neposlední řadě, ESG rating je používán investory jako vodítko k identifikaci a nacenění finančně materiálních ESG rizik spojených s danou firmou – obecně platí, že čím lepší ESG ohodnocení firma získá, tím lépe je schopná identifikovat

nejen současná a budoucí rizika, ale i příležitosti, a tím podpořit dlouhodobý udržitelný růst a ziskovost firmy,“ říká k ratingu Alice Machová, partnerka pro CFO agendu a udržitelný rozvoj ve společnosti EY, které bylo letos partnerem Cen SDGs.

V České republice jde vůbec o první nezávislý rating, který vychází ze zhruba půl roku trvajícího výzkumu. K analýze výkonnosti společností z pohledu jednotlivých pilířů ESG sloužil jako základ rozsáhlý dotazník, který měřil vybrané ukazatele v rámci jednotlivých částí ESG a kombinoval kvantitativní a kvalitativní otázky hodnotící připravenost firem transparentně komunikovat to, jak se věnují jednotlivým tématům.

Na co přesně se výzkum zaměřil? V rámci životního prostředí (E) se mimo jiné hodnotilo, jak firma přistupuje k jeho znečištění, spotřebě elektrické energie nebo k odpadovému a vodnímu hospodářství. V rámci kategorie společnost (S) hodnotitelé sledovali přístup firmy k diverzitě, právům zaměstnanců a podpoře komunit, v nichž firma operuje. U správy a řízení společnosti (G) se v průzkumu kladla pozornost

zejména na to, jak transparentně firma komunikuje svůj byznys model, vlastnickou strukturu nebo jak efektivně monitoruje rizika spojená s ESG.

„Hodnotíme hlavně to, jak podrobně se firmy jednotlivým tématům v rámci ESG věnují a jak transparentně jsou schopné komunikovat. Řada firem k ESG přistupuje jako k marketingovému prostředku a komunikují pouze to hezké či dávají vágní sliby a fráze, jak jsou společensky odpovědné. To jim ale v ESG ratingu nijak nepomůže. My udržitelnost spatřujeme v tom, že jsou si firmy vědomy svých dopadů na životní prostředí, zaměstnance a společnost, že tyto informace měří, zveřejňují je a zároveň udávají konkrétní informace, jak své negativní vlivy hodlají řešit,“ říká k výzkumu Ladislav Tyll, ředitel CEMS a odborník na podnikové strategie Fakulty podnikohospodářské VŠE.

Pro pilotní ročník ESG ratingu bylo osloveno 762 společností od malých podniků po nadnárodní korporace. Do hodnocení se nakonec zapojilo 87 firem z 23 různých odvětví, jejichž celkový obrat v roce 2021 dosáhl 1,36 bilionu korun, což představuje celkem 22 procent na tvorbě HDP České republiky za loňský rok. Do sekce velkých společností se zapojilo 56 procent přihlášených, 44 procent zapojených patří mezi malé a střední firmy. A tvůrci ratingu jsou přesvědčeni, že firem, které se do budoucna zapojí, bude stále přibývat.

„Pro veřejnost i byznysový svět je každoroční představení ESG nejpoctivějších firem cennou informací a pro firmy samotné jde o skvělou motivaci k tomu, aby svou ESG politiku a reporty zlepšovaly,“ věří Ladislav Tyll. „Všem firmám, které se průzkumu zúčastnily, poskytneme zpětnou vazbu, včetně informací, v čem měly mezery. Řada z nich nám už stačila dát vědět, že si tyto podněty vezmou k srdci a budou se o umístění v top výběru ucházet i v příštích letech,“ dodává s tím, že v budoucnu by si přáli sledovat také ESG ve státních a veřejných institucích. **F**

BEST PRACTICE

Které společnosti jsou v tuto chvíli v ESG aktivitách podle ESG ratingu nejdál? Na následujících stranách najdete jejich přehled i zhodnocení, kde jsou jejich nejsilnější stránky. Inspirujte se.

TOP 10 VELKÉ FIRMY

ALBERT

TŘETÍ NEJVĚŠÍ potravinářský řetězec v Česku má ve svých ESG zprávách velmi podrobný výpočet emisí i aktivit, které vedou k jejich snižování. Řetězci se také daří omezovat objem neprodaných potravin, včetně těch, které by pak končily nevyužitě v odpadu. Čím dál častěji neprodané potraviny daruje. Podporuje také genderovou a věkovou diverzitu mezi zaměstnanci, přičemž si dobrovolně stanovuje kvóty na podíl žen ve firmě, včetně top managementu. Umožňuje také získat pracovní uplatnění handicapovaným či sociálně znevýhodněným lidem.

COCA-COLA HBC

NÁPOJOVÝ koncern provádí velmi detailní ne finanční reporting a zavazuje se k jeho dalšímu zlepšování. Využívá k tomu několik nezávislých externích agentur. V oblasti ochrany životního prostředí podrobně sleduje nejen produkci skleníkových plynů, ale také spotřebu vody, která je pro výrobu nápojů klíčová. Firma se zavazuje ke snižování svých negativních dopadů na přírodu a uvádí konkrétní cíle i dosahované výsledky. Dodržování standardů ochrany životního prostředí požaduje i po svých dodavatelích. K zařazení do ESG ratingu firmě dopomohlo také zveřejňování konkrétních dat a cílů pro zlepšování firemní kultury a spokojenosti zaměstnanců.

ČEZ

SKUPINA ČEZ veřejně oznámila svůj závazek dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2040, přičemž výrobu tepla z uhlí hodlá ukončit do roku 2030 a výrobu elektřiny z uhlí do roku 2038. Agendu má na starost dedikovaný útvar, který připravuje podrobný nefinanční reporting v souladu s mezinárodně uznávanými reportingovými standardy. Zpráva o udržitelném rozvoji za loňský rok obsahuje podrobná data ze všech sledovaných oblastí, včetně srovnání s předchozími lety. Přestože hlavní důraz je kladen zejména na oblast E, intenzivně řeší i oblasti S a G, které jsou s E často velmi úzce spjaté. Například plánovaný odchod od uhlí v rámci dekarbonizačních plánů je řešený i z pohledu strategie, jak se postarat o všechny zaměstnance, kterých se naplňování tohoto cíle dotkne (formou rekvalifikace, přškolení či kompenzace), a to nad rámec legislativních požadavků.

ČSOB

JEDNA z hned tří bankovních institucí ve výběru se zavázala k dosažení uhlíkové neutrality a již podnikla řadu měřitelných opatření, která k ní přispívají. Od roku 2021 pro svůj provoz využívá elektrickou energii z obnovitelných zdrojů, přešla na elektromobilitu a velmi aktivní je také ve využívání geotermálního tepla či

v recyklaci a omezování spotřeby vody. Nároky má i na své dodavatele a spolupracující firmy. ČSOB se také daří navyšovat podíl žen mezi zaměstnanci, včetně top managementu, a to bez zavádění kvót. Podniká také aktivní kroky k tomu, aby ve firmě panovaly rovné příležitosti a ohodnocení. Management banky je vázán plnit cíle v oblasti udržitelnosti a odpovědného chování. Tato agenda reprezentuje deset procent všech firemních KPIs.

DPD

LOGISTIKA se dá dělat udržitelněji, jak dokazuje DPD, které podrobně sleduje a měří svůj dopad na životní prostředí s cílem ho průběžně minimalizovat a docílit uhlíkové neutrality. Firma uvádí konkrétní strategie snižování emisí skleníkových plynů či odpadů a také jejich výsledky. Významně investuje do čistého vozového parku a energeticky efektivních či úplně bezemisních způsobů dopravy zásilek. Dbá také na společenskou odpovědnost uvnitř i vně firmy s cílem zlepšovat udržitelnost svého podnikání. Jedenkrát ročně provádí podrobnou analýzu dle mezinárodních standardů, kvartálně pak vyhotovuje méně detailní reporting.

KOMERČNÍ BANKA

TŘETÍ NEJVĚTŠÍ česká banka nastavila podrobný monitoring na poli spotřeby energií i společenské odpovědnosti. Podniká měřitelná opatření s cílem dosažení uhlíkové neutrality každodenního provozu společnosti do roku 2026. Výrazně dbá na oblast S – úspěšně usiluje o vyrovnanější zastoupení pohlaví v seniorních manažerských pozicích včetně představenstva. Minimalizuje také rozdíly v platovém ohodnocení mužů a žen. Sleduje a aktivně zvyšuje i věkovou diverzitu a všechna tato data transparentně komunikuje ve svých výročních zprávách.

MONETA

OD ROKU 2022 je v Monetě implementace ESG součástí KPIs všech členů představenstva a u vybraných tzv. material risk takers, tedy nositelů hmotného rizika. Cíle související s naplňováním ESG strategie jsou začleněny do klíčových ukazatelů výkonnosti jednotlivých členů vedení, na základě jejichž plnění je vyplácena variabilní složka mzdy. Ve výsledku tak Moneta nejen výborně obstála v náročných měření ESG, ale také se jí v celé řadě oblastí daří stanovené cíle naplňovat – od snižování zátěže pro životní prostředí po zaměstnaneckou politiku či odpovědné vedení společnosti.

ŠKODA AUTO

AUTOMOBILKA se sídlem v Mladé Boleslavi ve svých reportech podrobně monitoruje svůj výkon v ESG a zavazuje se ke konkrétním cílům a opatřením s cílem maximalizovat svou udržitelnost a společenskou odpovědnost. Firma v současnosti už třicet procent elektrické energie odeberá z obnovitelných zdrojů a do roku 2030 by měla být veškerá energie spotřebovaná na výrobu automobilů a komponentů CO₂ neutrální. Součástí celofiremních KPIs vázaných na odměnu manažerů je procentuální zastoupení žen v managementu. Reportuje také demografickou skladbu svého personálu.

TATRA

SPOLEČNOST počítá svou energetickou spotřebu, emise oxidu uhličitého a spotřebu vody i množství vyprodukovaného odpadu. Sleduje také demografická a další data s cílem zlepšovat firemní kulturu a prosperitu svých zaměstnanců. Má nastavenou politiku, která má vést k spravedlivému odměňování, na což dohlížejí interní auditoři a také odbory. Firma se zavázala k naplňování ESG cílů a s ohledem na ESG průběžně bodově ohodnocuje své dodavatele a podle skóre rozhoduje o prodloužení či neprodloužení spolupráce.

VODAFONE

MOBILNÍ operátor sice nemá povinnost vydávat ne finanční zprávu, přesto tak činí na roční bázi ve své Zprávě o udržitelnosti Vodafone Group. Tu tvoří dle požadavků ESG ratingových agentur a nezávislých auditorů. Vysokou míru společenské odpovědnosti vyžaduje i po svých obchodních partnerech. Kromě snižování zátěže pro životní prostředí je také velmi aktivní v oblasti firemní kultury a podpoře inkluze, rovného zacházení a rozvoji zaměstnanců. Velmi dbá na snižování odpadu a jeho recyklaci, hlavně elektroniky.

TOP 5 MALÉ A STŘEDNÍ FIRMY

ELCOM

POSKYTOVATEL specializovaných služeb v oblasti silnoproudé elektrotechniky v rámci výroční zprávy zveřejňuje ESG report a také podniká kroky ke snížení své uhlíkové stopy. Modernizuje svůj vozový park na vozy, které jsou šetrnější k životnímu prostředí. Společnost též zahájila instalaci fotovoltaických elektráren na firemních budovách. Data týkající se diverzity zaměstnanců jsou pravidelnou součástí kvartálního reportingu HR a ESG pro top management společnosti, představenstvo a dozorčí radu.

CHEP

SPOLEČNOST zabývající se poolingem (zjednodušeně pronájem) palet dlouhodobě sleduje a měří celou řadu ESG ukazatelů. Podniká a zveřejňuje kroky k naplnění cílů udržitelnosti a společenské odpovědnosti. Do svých podnikatelských aktivit zapojuje principy cirkulární ekonomiky s cílem ušetřit energetické a materiální zdroje a ulehčit životnímu prostředí. V oblasti S provádí průzkumy mezi zaměstnanci a audity pro prevenci výskytu nerovností, například v jejich ohodnocení.

TRENÝRKÁRNA

PRODEJCE spodního prádla mezi lety 2020 a 2030 hodlá omezit emise skleníkových plynů o třicet procent. Trenýrkárna modernizovala vozový park o ekologická vozidla, nedávno také investovala do LED osvětlení a energeticky úspornějších spotřebičů, firemní prostory navíc vybavila lepší tepelnou izolací. Firma vede dialog se svými dodavateli – vybírá je s ohledem na ESG nároky a zpětně se zajímá, zda jsou se spoluprací spokojeni. HR oddělení dbá na diverzitu mezi zaměstnanci a na jejich spravedlivé odměňování. Získaná data navíc sdílí v auditovaných ne finančních reportech.

USSPA

RODINNÝ výrobce spa a bazénů s protiproudem z Dolní Dobruče kontinuálně provádí autorizované měření svých emisí skleníkových plynů. USSPA každoročně zhotovuje zprávu, která zohledňuje veškeré ekologické aspekty chování firmy. Posuzuje ji nezávislý auditor, a to i ve vztahu ke stanoveným cílům. Součástí je také evidence u jednotlivých odpadů s podílem využitelnosti. Firma má dlouhodobě nastavenou strategii pomoci, kterou směřuje přednostně na aktivity v regionu, který leží bokem velkých měst a center.

VISIBILITY DIGITAL

ONLINE marketingová agentura usiluje o zlepšení oblasti E podporou cyklistiky a využitím firemních elektromobilů. V kancelářích spojí elektrickou energii pomocí LED osvětlení a vodu šetří za pomoci vhodných vodovodních baterií. V oblasti S se věnuje sledování a třídění demografické rozmanitosti zaměstnanců. Nábor nových kolegů zohledňuje etnickou, věkovou i genderovou diverzitu. Všem, včetně externistů, poskytuje celou řadu firemních benefitů s cílem ochrany fyzického i duševního zdraví. Pětina pracovníků je alokována pro osobní a profesní rozvoj.

